

Slutrapporten indsendes til bevaringsudvalget@lbst.dk.

Slutrapport for projekt nr. 5338

Ansøgningsåret 2020

Alle relevante felter skal udfyldes, og der må ikke ændres i felternes overskrifter.
Rapporten offentliggøres på internettet.

DATO: 25. juni 2020

---

1. Projektets sagsnr.

17-26051-000028

---

2. Projekttitle (og evt. akronym)

Økonomisk bæredygtig fra Rød Dansk Malke race

---

3. Projektets start- og slutdato

Startdato: 01. januar 2018

Slutdato: 31. marts 2020

---

4. Projektleder (Navn, evt. institution, tlf.nr., e-mail og evt. projektets hjemmeside)

Arne Munk, SEGES, 87405240, e-mail: arm@seges.dk

---

5. Kort projektbeskrivelse (Kopi fra ansøgning)

Projektets aktiviteter:

- Opstartsmøde i september 2018 med udvalgte interessenter
- Interviews af mælkeproducenter, der har malkende dyr af gamle malke racer
- Interviews af landmænd, der påtænker eller udviser interesse for at have malkekøer af gamle husdyr racer.

Interviewene har fokus på de praktiske udfordringer i forhold til adfærd, fodring, sundhed/sygdomme, reproduktion og produktion samt mulige løsningsmodeller.

Efter interviewrunderne afholdes et arbejdsmøde med udvalgte interessenter, hvor svarene fra interviewene diskuteres og bearbejdes.

Der udarbejdes en rapport med identificering af væsentlige barrierer for at holde malkekæver af gamle husdyr racer og med forslag til løsninger af disse udfordringer.

6. Projektets formål (Kopi af de linjer fra ansøgningen, som beskriver projektets formål)

Projektets formål er at identificere barrierer for mælkeproducenter for at holde husdyr af gamle malkeracer samt at anvise løsninger som kan fremme motivationen for at have disse dyr

---

7. Projektets forløb, fremdrift og resultater

Punkterne bør besvares så kortfattet og præcist som muligt, men stadig dækkende.

A. For projektperioden angives et kort resumé af projektets hovedresultater og hovedkonklusioner (i alt max. 2 sider).

I projektet er der gennemført en workshop med udvalgte interessenter (Gl. Estrup avlermøde 16. nov. 2019). Der er besøgt og lavet interviews med syv landmænd, der har malkende køer af oprindelige husdyrracer gående sammen med køer af moderne racer og med én landmand, som udelukkende har køer af oprindelige husdyrracer. Interviewene har fokus på de praktiske udfordringer i forhold til adfærd, fodring, sundhed/sygdomme, reproduktion og produktion samt mulige løsningsmodeller. De interviewede landmænd repræsenterer cirka halvdelen af de mælkeproducerende køer af oprindelig race. Endelig holdes der en workshop 21. august 2020 med Bevaringsudvalget og de interviewede landmænd for at diskutere projektets resultater. Projektets resultater er samlet i en rapport.

På baggrund af interviewene kan de væsentligste praksisnære barrierer for at have malkekøer af oprindelige racer, og for at have dem gående sammen med køer af moderne racer, identificeres til at være: 1) lav ydelse hos køer af oprindelige racer, 2) at køer af oprindelige racer bliver for fede – og dermed øget risiko for produktionssygdomme og 3) køernes størrelse i forhold til staldens rammer.

Det er velkendte barrierer, som betyder, at bevaringsarbejdet for oprindelige kvægracer står på en brændende platform. Det forstærkes af, at en stor del af besætningsejerne er over 60 år og ikke umiddelbart kan pege på et generationsskifte indenfor bevaringsarbejdet for oprindelige husdyrracer.

Rapportens praksisnære anbefalinger med hurtig effekt:

Rådgivning om fodring af køer af oprindelige racer er en væsentlig indsats, som vil kunne give en positiv effekt på kort sigt. Det vil øge mælkeydelsen og mindske problemet med fede køer.

Her og nu indsatsen er, at landmanden evaluerer køer og kvier af oprindelige racer og staldanlæg. Køerne sorteres efter, hvor egnede landmanden vurderer de er til at kunne indgå i mælkeproduktion, og landmanden forholder sig til, hvilke alternative muligheder der er for de køer, som volder problemer i mælkeproduktionen. Landmanden skal også se på om der er mulighed for at etablere et særligt afsnit i stalden til køerne af oprindelige racer med få omkostninger. Hvis nej, og det så betyder, at de skal gå sammen med køerne af moderne racer, skal der stilles større krav til de oprindelige racers mælkeydelse og funktionelle egenskaber. Det i samspil med en ændret fodring af både køer og kvier vil reducere barriererne betydeligt og

med en hurtig effekt.

Der skal etableres et netværk for landmænd, som har malkekøer af oprindelige racer. Det kan være staldskoler, erfagrudder og/eller i form af grupper på de sociale medier. Der vil med fordel kunne tilknyttes en tovholder til at sikre kvaliteten af videndelingen. Indsatsen vil sikre hurtigere implementering af indsatser, som kan mindske de praksisnære barrierer og styrke motivationen for bevaringsarbejdet. Indsatsen kræver sandsynligvis støtte fra Bevaringsudvalget.

Anbefalinger med stor effekt på længere sigt (3-5 år):

I rådgivningen er det også vigtigt at have fokus på fodringen af kvierne i den såkaldte kritiske periode, hvor overfodring medfører permanent nedsat yverudvikling og dermed lavere ydelseskapaçitet. Alt for mange kvier af oprindelige racer kan sagtens være blevet fodret for hårdt i den kritiske periode og dermed fået lavere ydelseskapaçitet.

Avlsplanlægningen skal styrkes væsentligt, så det avlsmæssige niveau opretholdes og eventuelt forbedres lidt – ellers er dyrene ikke bevaringsværdige. Der skal på landsplan laves koordinerede avlsplaner. Indsatsen kræver sandsynligvis støtte fra Bevaringsudvalget og bør prioriteres højt.

Begge indsatser har afgørende betydning for de bevaringsværdige malkeracers mælkeydelse og funktionelle egenskaber og bør derfor iværksættes snarest muligt.

B. Ændringer i forhold til oprindelige planer angives med en kort og præcis tekstforklaring (max. ½ side)

Ansøgningen blev 23. august 2018 indsendt som en ændringsansøgning af projektet den "Den røde ko - arbejdsplan 2". Den 5. oktober 2018 modtog vi en mail om, at Landbrugsstyrelsen imødekommer ændringsansøgningen.

Den 29. marts 2019 modtog vi en mail fra Bevaringsudvalget om, at udvalget var i tvivl om ændringsansøgningen var godkendt eller ej. Den 2. april 2019 modtog vi et nyt tilsagn som følge af ændring af projektet, hvor slutdatoen var ændret til 30. juni 2019. Den 23. april 2019 modtog vi en godkendelse af, at projektperioden blev forlænget til 31. marts 2020.

C. Beskrivelse af, hvorledes evt. planer for implementering af resultater er udført (max. 1 side).

Implementeringen af projektets resultater er en del af projektets aktiviteter. Målgruppen er medlemmer af Bevaringsudvalget og avlere som har malkekvæg af oprindelige racer. En væsentlig aktivitet i implementeringsindsatsen er arbejdemødet med udvalgte interessenter, hvor resultaterne af interviewene med avlerne og løsningsforslagene diskuteres og bearbejdes.

D. Vurdering af hvordan projektets fremdrift har været, effekter samt samarbejdet mellem projektets deltagere i forhold til oprindelige planer (max. ½ side).

Projektet er forløbet som planlagt. På grund af forsamlingsforbudet i forbindelse med Covid-19-pandemien har det dog ikke været muligt at afholde arbejdemødet med udvalgte interessenter, hvor svarene fra interviewene skulle diskuteres og bearbejdes, indenfor projektperioden. Arbejdemødet afholdes den 21. august 2020.

E. Redegørelse for kommunikation fra projektet, herunder referencer.

Der vil til arbejds mødet den 21. august 2020 med udvalgte interessenter blive lavet et opslag på Facebook med link til rapporten, som findes på Landbrugsinfo.

F. Eventuelt

G. Evt. henvisninger til projektets produkter (f.eks. links, brochurer, program, fotos)

Der henvises til den i projektet udarbejdede rapport.

Underskrift:

Navn	<i>Evt. Institution</i>	Dato	Underskrift
Projektleder: Arne ARNE MUNK	SEGES	29. juni 2020	